opis petende gratia viſus eſt. ibi ego ſtipē in
gentem veſtigio pedis eius herentem euulſi
cōceptamqꝫ ſaniem vulnere intimo expreſſi.
atqꝫ deterſi cruorem. Ille tūc mea opa ꝛ me-
dela leuatus. pede in manibꝫ meis poſito re-
cubuit ꝛ quieuit. atqꝫ ex eo die triennium to-
tum ego ꝛ leo in eadem ſpecu eodemqꝫ victu
viximus nam quas venebatur feras membra
opimiora ad ſpecum mihi ſuggerebat. q̄ ego
ignis copiam nō habens ſole meridiano tor-
rens edebam. Sed vbi me vite illius ferme
iam perteſum eſt leone in venatum profecto.
reliqui ſpecū ꝛ viam fere tridui permenſus a
militibus viſus apprehēſuſqꝫ ſum. Et ad do
minū ex africa romam deductꝰ. is me ſtatim
rei capitalis damnandum dandumqꝫ ad be
ſtias curauit. intelligo autem hunc quoqꝫ leo
nem me tunc ſeparato captum. gratiam nūc
mihi beneficij ꝛ medicine referre. quibꝫ audi
tis androdus a pena ſolutꝰ ꝛ leo libertati do
natus fuit. Poſtea inquit appiō videbamus
androdum ꝛ leonem loro tenui reuinctum vr
be tota circū tabernas ire. donari ere andro
dum floribus ſpargi leonē. omneſqꝫ fere vbi
qꝫ obuios dicere hic eſt leo hoſpes hominis
hic eſt homo medicꝰ leonis. Ad ſanctū mar
cum iam redeamus quiꝙ ſit gratus deuo-
tis ſuis experientia ipſa declarat. veneti qui
dem anno domini. cccc. lxvi. corpus eius de
alexandria venetias tranſtulerunt. vbi eccle
ſia i honore ſancti marci mire pulcritudinis
fabricata eſt. ibiqꝫ ſacrum illud pignus recō
ditum. Et licet a cunctis fidelibꝫ beatus mar
cus veneretur tamen veneti illum deuotione
ſingulariſſima colunt. illum ſuum apud deū
habent interceſſorem precipuū. illū protecto
rem ꝛ patronū eorum benigniſſimū predicāt
ꝛ confitentur. quibus ꝙ ſit ipſe beniuolus.
ꝙqꝫ gratus illius ciuitatis celſitudo manife
ſtat cui recte conuenire poteſt illud pſalmiſte
dictum. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei
Quam ſuis meritis beatus marcus exaltat i
dies. pſidio igitur marci glorioſiſſimi ad qđ
veneti ſemper confugiunt. liberantur a gra-
uiſſimis malis ꝛ meritis illius eorum ſtatus
immobiliter conſeruatur. Ob quod petrus
damianus in ſermone dicit. Beata es o ale-
xandria triūphali huius ſanguine purpura-
ta. Felix ꝛ tu italia corporis huius theſauro
diues effecta. Gaudent itaqꝫ ꝛ letentur vene-
ti: qui apud celeſtem regem beatum marcum
habent ſolliciti ſſimum interceſſorem ſperan
tes indubitanter per illius ſuffragia non ſo-
lum temporalem gloriam ampliare ſed acq̄-
rere dei gratiam in preſenti ꝛ in futuro vitā
eternam. Amen.

Sermo quinquageſimuſtercius de beato
Luca euangeliſta qui vt bos vel vitulus fi-
guratur. eo ꝙ a ſacerdotio incipit Zacharie.
Et xpi genealogiam ꝑ ſacerdotes deſcribit.

LVcas medicus
chariſſimꝰ ſalutat vos. Verba ſunt
doctoris gētium in epiſtola ad co-
loſenſes. iiij. ca. In ordine quattuor euange-
liſtarum. poſt mattheum ꝛ marcū tercius po
nitur beatus Lucas. De quo ita inquit Iſi-
dorus libro. vi. ethimologiarū. Lucas greci
ſermonis erudituſſimus euangelium in gre-
cia ſcripſit ſub Theophilo epiſcopo: initiās
a ſacerdotali ſpiritu dicens. fuit in diebꝫ he-
rodis regis iudee ſacerdos quidam nomine
zacharias. vt manifeſtaret chriſtum poſt na-
tiuitatem carnis: ꝛ predicationem euangelij
hoſtiam fuiſſe effectum pro ſalute mūdi. ipſe
eſt enim ſacerdos de quo dictum eſt in pſal-
mis. Tu es ſacerdos in eternum ſ'm ordinē
melchiſedech: vbi enim chriſtus aduenit ſa-
cerdotiū iudeorum obmutuit: lex ꝛ prophe
tia ceſſauit. hec ille. Cum ergo hodierna die
huius euangeliſte memoriam digniſſimam
ſancta eccleſia celebret rōnabile eſt vt laudes
eius nō taceamus. poſſunt vtiqꝫ de ipſo mul-
ta narrari que fidelibus cūctis ob rei magni
tudinem iocunda gratiſſimaqꝫ eſſe debent: q̄
bus etiam ꝛ nos dicimus verba pauli in the-
mate poſita. vbi de beato Luca tria laude di
gna continētur miſteria a nobis cōtemplāda

Primum dicitur qualitatis.
Secundum virtuoſitatis.
Tercium vtilitatis.

De gente ꝛ patria ac exercitio beati luce at-
qꝫ qualiter ad medicos eſt recurrendum. qui
infirmos ad confeſſionem inducere tenentur
ꝛ de ſalario medicorum. Capitulum. i.

PRimum miſterium a nobis contemplā
dum dicitur qualitatis quod contine-
tur in verbis apoſtoli qui ait. lucas medicus
oſtendens qualis conditionis extiterit: ante-
ꝙ chriſti diſcipulis iūgeret. Sed Hierony-
mus in prologo i actus apoſtolorꝫ latius id
exprimit dicens. Lucas natione ſirus. cuius
laus in euāgelio canit. apud antiochiā medi
cine artis egregius. ꝛ aploꝝ xpi diſcipulus
fuit. Et in ꝓlogo in lucam ait. lucas natione
ſirus anthiocenſis: arte medicus: vbi condi-
tionem eius denotat ꝙtum ad tria.

Primo ꝙtum ad gentem.
Secnudo ꝙtum ad patriam.
Tercio ꝙtum ad exercitium.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Primo hieronymus denotat concluſionē
beati luce quantū ad gentē: qꝛ dicit eum na=
tione ſirū: eſt aūt ſiria vt Iſidor⁹ dicit. xiiij.
li. ethi. que ab oriente fluuio eufrate: ab occa=
ſu mari mauro ⁊ egyptio terminat̄ tangens
a ſeptentrione armeniā ⁊ capadociam: a meri
die ſinnum arabicū. Situs eius porrectus
in immenſam longitudinē: in lato anguſtior
habet enī in ſe ꝓuincias comagenā: feniciā:
et paleſtinā cuius ꝑs eſt iudea abſq̄ ſarrace=
nis ⁊ nabatheiſ. Et vt multi veriſſime tradūt
eſt ſiria regio ſpecioſiſſima: fertiliſſima frugi
bus: et fructib⁹ armentis ⁊ pecudibus: equis
aſinis et camelis ditiſſima. In cedris in ſpe=
ciebus aromaticis ⁊ metallis: munitiſſima ci
uitatib⁹ et caſtris. Irrigua nobiliſſimis flu=
uijs ⁊ lacub⁹ atq̄ ſtagnis habēs nobiles por
tus maris: et hoc ꝑcipue in paleſtinis mariti
mis ⁊ fenicijs. Ex hoc itaq̄ btūs lucas ori=
ginē duxit. Scdo hieronymus denotat
ꝯditionē beati luce quantū ad patriā: que fu=
it antiochia: de hac ita dicit Iſidorus li. xv.
ethi. ſeleūtus vnus ex pueris alexandri: poſt
mortē eiuſdē occupato regno orientis: vrbē
in ſiria ꝯdidit: cāq̄ ex antiochi p̄ris ſui noīe
antiochiā nuncupauit: et ſirie caput inſtituit
Tercio denotat̄ cōditio beati luce quantū
ad exercitiū: qꝛ erat medicus artē exercēs me
dicine: medicina aūt vt inquit Iſidor⁹. li. iiij
ethi. eſt que corpis vel tuetur vel reſtaurat ſa
lutem: cuius materia verſat̄ in morbis ⁊ vul
nerib⁹. Et dꝛ medicina a modo. i. a tempera=
mento: vñ ſ̄m Huguitōez medicina q̄ſi mo=
dicina: huius artis auctor aut repertor apō
grecos ꝑhibet̄ apollo: hanc filius eius eſcu=
lapius laude vel ope ampliauit. Sed poſtq̄
fulminis ictu interijt interdicta fert̄ meden=
di ars: et ars ſimul cū auctore defecit: latuit
q̄ ꝑ annos pene quingentos: vſq̄ ad tps ar
tarxerſis regis pſaꝝ: tūc eam reuocauit in lu
cem ipocrates aſclepio p̄re genitus Inſula
cheo. Sꝫ qꝛ de medicis loquimur tria oc=
currunt in hac ꝑte dubia ſoluenda.

Primum vtrū medici vocandi ſint ab infir=
mis ad coꝝ ſanitatē ꝓcurandā.

Scdm vtrū medici teneant̄ infirmos ad cō=
feſſionem inducere.

Terciū vtruꝫ medici poſſint ꝓpter infirmoꝝ
curam preciū recipe.

Primuꝫ dubiū vtrū medici vocandi ſint
vt infirmoꝝ ſanitatē ꝓcurent. Et quidaꝫ di=
cunt ꝙ nō. Nam deus eſt qui ſanat ⁊ qui oc=
cidere p̄t ⁊ viuificare: vñ ſapiens Eccleſiaſti
ci. xxxviij. c. inquit. a deo eſt oīs medela. Et
meſue in ꝓlogo. ſanat ſolus languores deus
Et Jacob⁹. v. c. ſue canonice. Infirmat̄ quis
in vobis inducat p̄ſbyteros eccleſie: et orent
ſuꝑ eum: vnguentes eum oleo in noīe dñi: et
oratio fidei ſanabit infirmuꝫ: et alleuiabit eū
dñs. Et iob. v. c. Increpationē dñi ne repro=
bes: qꝛ ipſe vulnerat ⁊ medetur: ꝑcutit et ma=
nus eius ſanat. Et btā agatha dicebat. medi
cinam carnalē corpori meo nunq̄ exhibui:
ſꝫ habeo dñm q̄ ſolo ſermone reſtaurat vni=
uerſa. Sed ꝯtrariū ꝓbari p̄t ꝑ auctoritates ⁊
exempla. Inquit enī ſapiēs Ecci. xxxviij. c.
da locū medico: etenī dñs illū creauit: et non
diſcedat a te qꝛ opa eius ſunt neceſſaria. et ite
rum ibi. honora medicū: ꝓpter neceſſitatē enī
creauit illū altiſſimus. Et iterū ibidē. altiſſi=
mus de terra creauit medicinā: et vir ſapiēs
nō abhorrebit illā. et Aug⁹. in regula dicit. ſi
nō eſt certum de infirmitate alicuius fratris
medicus ꝯſulat̄. Et. xxiij. q. viij. c. de thirijs
§. gratianus ait. Quāuis certiſſime ſciamus
neminē vltra terminū ſibi a deo p̄fixum eſſe
victurū: omnib⁹ tñ languentib⁹ nō incōgrue
medemur. Sancti viri inſuꝑ vſi ſunt medi=
cinalib⁹. nam legimus de iohanne euangeli=
ſta: ꝙ exiſtens in balneis videns cherintum
hereticū dixit ſocijs. fugiamus hinc ne bal=
nea corruāt in quib⁹ cherintus filius diabo=
li lauatur. Et de hoc habet̄. xxiij. q. i. c. oīs.
Sanctus inſuꝑ germanus epūs capuanus
ad balnea infirmitatis cauſa acceſſit vt refert
Grego. in. iiij. dyalogoꝝ li. ſic et alij ſci medi
cinam nō recuſarūt: quare ad oēm dubietatē
amouendā dicendū eſt. ꝙ deus oēs infirmi=
tates ⁊ ſolus ſanat effectiue: tñ ſepius agēs ꝑ
cauſas ſecundas ſue mediantib⁹ cauſis ſecū
dis effectū ſanitatis inducit. Opatur quidē
deus mediantib⁹ cauſis ſecūdis nō de nece=
ſitate: ſꝫ vt ſeruetur ordo ſue ineffabilis ſapi=
entie. q̄uis igitur p̄ter naturā opari ſemper
poſſet ſi vellet tñ id raro facit tum iudicat ꝓ
humane ſaluti expedire. ſi quis igit̄ medico
indigens: cum poſſet illū habere: expectaret a
ſolo deo ſanitatē grauiter peccaret: qꝛ tenta=
ret deum niſi ſuꝑ hoc haberet familiare cōſi=
lium ſpiritus ſancti: ſicut habuit beata aga=
tha: erat enī experta diuinā beniuolentiaꝫ: vt
dicit Tho. ſcda ſcde. q. lxxxxvij. arti. i. in rñſi
one ad terciuꝫ ar. Et ſic patet ꝙ licet a deo ſit
ſemꝑ ſalus expetenda: principaliter tñ qꝛ me
dicus eſt inſtrumentū dei ⁊ artifex nature q̄=
rendus eſt ⁊ ꝯſulend⁹ atq̄ iuxta ipſius docu=
menta ſubueniendū egrotis. Hinc caſſiodo
rus. vi. li. eplaꝝ. epla. xviij. ait. inter vltimas
artes q̄s ad ſuſtentandaꝫ humane fragilita=
tis indigentiā diuina clemētia tribuit: nulla

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

videtur ꝓſtare aliquid ſimile ei: quod poteſt
auxiliatrix medicina cõferre: ipſa enĩ morbo
periclitantibꝫ materna gr̃a ſemꝑ aſſiſtit: ipſa
contra dolores ꝓ nr̃a imbecillitate cõſurgit
Et ibi nos nititur ſubleuare: vbi nulle diui=
tie nulla p̃t dignitas ſubuenire. Juriſperiti
palmites habentur qui negocia defendũt ſin
gulorum: ſed quanto glorioſius eſt defende=
re vel depellere qđ mortẽ videatur inferre: et
ſalutem egrotanti ꝓmittere: de qua coacti fu
erant ceteri deſperare. hec ille. ¶ Secunduꝫ
dubium fuit vtrũ medici teneãtur infirmos
ad confeſſionẽ inducere. Ad quod rñdeo ꝙ
ipi tenentur ſeruare illud qđ ſcribitur extra
de peni. et remiſſi. c. cũ infirmitas. vbi ſic ha=
betur. cum infirmitas corpalis nõnunꝙ̃ ex
peccato ꝓueniat: dicente dño languido quẽ
ſanauerat. vade et ampliꝰ noli peccare ne de=
terius tibi ꝯtingat. p̃ſenti decreto ſtatuimus
et diſtricte p̃cipimus medicis corpoꝝ: vt cũ
eos ad infirmos vocari ꝯtingerit: ipos ante
oĩa moneant ⁊ inducant: vt medicos aduo=
cent animaꝝ: vt poſtꝙ̃ fuerit infirmo de ſpi=
rituali ſalute ꝓuiſum: ad corpalis medicine
remediũ ſalubrius ꝓcedatur: cũ ceſſante cau
ſa ceſſet effectus. vbi dicit Jo. an. in nouella.
ꝙ ſignanter dicit decretalis nõnunꝙ̃. q2 nõ
ſemꝑ ſed aliqñ. Unde. vij. q. i. gregorius ait.
cum ꝑcuſſio corpalis imminet: vtrum ꝓ vin
dicta vel purgatione cõtingat iudiciũ dei in
hoc ignoratur. cõſtitutio igitur illa medicis
iniungitur ex p̃cepto in quacunꝙ̃ infirmita
te ſiue mortali ſiue nõ mortali. Sed dubiuꝫ
eſt an ſufficiat medicis tm̃ admonere infir=
mos ꝙ vocent ꝯfeſſores quibꝫ confiteantur:
an etiã requiratur ꝙ ita inducant vt etiam ſe=
quatur effectus ſcꝫ ꝙ infirmus ꝯfiteatur: alˀs
medicus derelinquat eum. Et de hoc videt
ſentire hoſtien. ꝙ ſic: ſed dura videtur talis
opinio cũ in ꝑiculo ꝯſtitutis quantumcũꝙ̃
etiã obſtinatis ſit ſubueniendũ ſcḋm ordinem
charitatis: nec textus hoc dicit. ideo Petrus
de palude dicit ꝙ tenentur medici tm̃ ad mo
nenduꝫ. ¶ Terciũ dubiũ fuit vtrũ medici ꝓ
infirmoꝝ cura poſſint ſtipendiũ ſiue ſalariũ
recipe. Ad qđ rñdetur ex dictis Augꝰ. xiiij.
q. v. c. non ſane. ꝙ ſic. q2 vt dixit chriſtus lu=
ce. x. c. dignus eſt operarius mercede ſua: nec
ex hoc ꝙ medicus accipit et petit ſalariũ di=
citur vendere ſcientiã ſuam vel ſanitatẽ: que
ſpiritualia ſunt ſed locat operas ſuas ꝓ ſuo
labore habito: tũc vel prius in ſtudendo. nã
vt ſcribit. x. q. ij. c. precarie. Nemo de ſuo co=
gitur facere beneficiũ. Qꝫ autẽ ſancti medici
Coſmas et Damianus nil ſuſceperint cum
curabant infirmos: hoc ideo fecerunt ne vi=
derentur vendere gr̃am ſanitatũ: q2 nõ virtu
te et induſtria humana: ſed infuſione diuina
docti fuerãt illam artẽ ⁊ miraculoſe ſanabãt
Sicut etiã heliſeus ꝓpheta poſt naaman cu=
ratum a lepra nil tp̃ale accipe voluit. et giezi
qui ex auaricia preciũ occulte accepit ſine ſci
tu heliſei: lepra ꝑcuſſus eſt vt ſcribitur. iiij. re
gum. v. c. Licet igitur moderatũ ſalariũ me=
dicis petere et accipe: qđ intelligenduꝫ eſt ab
his qui p̃nt: nam pauperibꝫ nõ valentibꝫ ſol
uere gratis debent mederi: et nõ ſe ab eoꝝ cu
ra ſubtrahere: q2 hoc eſſꝫ indirecte occidere:
mortem enĩ ꝓbatur languentibꝫ inferre qui
hãc cum p̃t nõ excludit vt dicit Simachus
papa. lxxxiij. di. c. i. diximus oĩa ſupradicta
tũ ad laudẽ medicoꝝ de quoꝝ numero ſan=
ctus lucas fuiſſe p̃dicatur: tum etiã vt et ſup=
ſticioſos damnemus qui dum p̃nt in ſuis in
firmitatibꝫ medicoꝝ auxilio ſanari illos ne=
gligunt ⁊ cõtemnunt: tum inſuꝑ vt medicis
pauꝑes et impotentes ad ſoluenduꝫ cõmen=
datos efficiamus.

¶ De virtutibꝫ ſancti luce in quo nullũ pec=
catũ ſcꝫ mortale fuit poſt ꝯuerſionẽ ad xp̃m
qm̃ in eo erat ſpũſſanctus: ob qđ ꝑſeuerauit
in ſanctitate vſqꝫ ad mortẽ. ¶ Capitulũ. ij.

Secundũ myſteriũ a nobis ꝯtemplandũ
de beato luca dicitur virtuoſitatis. fuit
quidẽ virtuoſus: ideo paulo ⁊ ceteris charis=
ſimus: q2 Cicerone teſte. Nihil eſt amabiliꝰ
virtute. Quantũ vero ⁊ virtuoſus ⁊ ſcũs ex=
titerit btũs lucas: oſtendit Hiero. in ꝓlogo
in lucã dicens. Qꝫ lucas diſcipulus aploꝝ
fuit qui paulũ ſecutus eſt vſqꝫ ad ꝯſummati
onem eius ꝑ martyrium ſcꝫ in vrbe roma ſer
uiens dño ſine crimine: nam neqꝫ vxorẽ vn=
ꝙ̃ habens neqꝫ filios: ſeptuaginta quattuor
annoꝝ obijt in bithinia plenus ſpiritu ſan=
cto: ex quibꝫ verbis colligimus tres conditi
ones virtutum beati luce.

¶ Prima dicitur puritatis.
¶ Secunda veritatis.
¶ Tercia firmitatis.

¶ Prima cõditio dicitur puritatis quia vir=
tutes eius fuerũt ſine aliqua admixtione ali=
cuius peccati. Nam inquit Hieronymus. ꝙ
ſeruiuit domino ſine crimine: hoc eſt ſine pec
cato mortali ſaltem poſt conuerſioneꝫ ſuam
ſcḋm Nicolaum de lira. Sed pleriqꝫ dubi=
tant vtrum beatus lucas fuit vnus de ſeptu
agintaduobus diſcipulis chriſti: vt enim ait
Damaſus papa. lxviij. diſt. c. Cor epi. Non
amplius ꝙ̃ duos ordines inter diſcipulos
domini eſſe cognouimus. id eſt duodecim

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aploꝝ ⁊ ſeptuagintaduoꝝ diſcipuloꝝ. Et
anacletus papa. xxi. di. c. in nouo teſtamẽto.
dicit. videntes autē ipi apoſtoli meſſem eſſe
multam ⁊ opꝛarios paucos: rogauerũt dñm
meſſis vt mitteret opꝛarios in meſſem ſuã vñ
ab eis electi ſunt ſeptuagintaduo diſcipuli.
Et de his dicit̃ Luce. x. c. deſignauit dñs et
alios ſeptuagintaduos: ſicut deus accepit de
ſpũ moiſi: et dedit ſeptuagintaduobꝫ viris q̃
regerent pplm cũ moiſe. vt dr̃ Numeri. xi. c.
Iſte etiã numer⁹ figuratus fuit in. lxxij. pal=
mis q̃s inuenerũt filij iſrl̃ in deſerto. Exodi.
xi. c. Inſup ille numerus ꝯueniebat ſeptua=
gintaduabꝫ linguis in q̃s mundus diuiſus
eſt: quibꝫ p̄dicandũ erat euangeliũ xpi. Mo
do de luca varia eſt opinio. Nam quidã aſſe
runt eũ eſſe diſcipulũ aploꝝ et non dñi: ita ꝙ
dño p̄dicanti nõ adheſit: ſed poſt reſurrectõz
ad eius fidẽ venit. Alij aũt referũt ipm fuiſſe
vnum de ſeptuaginta duobꝫ diſcipulis: qm̃
dum narrat apparitionẽ chꝛiſti factaꝫ duobꝫ
diſcipulis euntibꝫ in emaus nomẽ vnius ſcꝫ
cleophe explicat: alteri⁹ vero tacet: qđ et hu=
militate fecit: qꝛ ipe fuerat ſecũdus. Et iſtud
cõĩter tenet̃ a doctoꝛibꝫ. Et q̃uis dicat Hie=
ro. ipm diſcipuluꝫ aploꝝ fuiſſe: hoc eſt: quia
paulo in omnibꝫ tribulatõibꝫ ſp adheſit: ⁊ ab
eo nunq̄ꝫ diſcedẽs eidẽ in p̄dicatõibꝫ ſubſidi
um fuit. de quo. ij. ad Timotheũ. iiij. c. Pau=
lus dixit: lucas eſt mecũ ſolus ſcꝫ tanq̄ꝫ adiu
toꝛ ⁊ defenſoꝛ. Et. ij. ad Coꝛinth. viij. c. Oꝛ=
dinatus eſt ſcꝫ lucas ab eccleſijs comes pere
grinatõnis nr̃e in hanc grãm que miniſtra=
tur a vobis. ¶ Scđa ꝯditio virtutũ beati lu
ce dr̃ veritatꝭ fuerũt q̃ppe in eo v̄tutes v̄e: qꝛ
charitate infoꝛmate: qđ ꝓbatur qm̃ fuit ple=
nus ſpũ ſcõ. Sed hic inſiſtendũ eſt ⁊ diſpu=
tandum. Utrũ abſq̄ꝫ charitate poſſit eſſe ali=
qua vera virtus. Et ꝙ ſic videt̃. Nam ꝓſper
in li. ſententiaꝝ ait. oĩs virtus p̄ter charitatẽ
p̄t eſſe cõis bonis ⁊ malis. Et Hiero. xxviij.
q. i. §. Ex his inquit virtutibꝫ romani ꝓme=
ruerũt impium. Nã virtutis eſt bonũ actũ ꝓ
ducere: ⁊ hoc fieri p̄t ſine charitate. Quis eni
antiquoꝝ romanoꝝ geſta virtuoſa nõ repu=
tabit: de quibꝫ tanta laude digna narrant̃: et
tñ cum infideles eſſent ⁊ idola colerent abſq̄ꝫ
charitate talia facere potuerũt: ex quibꝫ aliq̃
exempla delegemus ex multis valeriũ publi
colam. Aug⁹ li. v. de ci. dei. de paupꝛtate cõ=
mendat. Is vt valerius recitat li. iiij. Finito
regio impꝛio in vrbe initiũ ꝯſulatus accepit:
et tres ꝯſulatus acceptiſſime rexit ⁊ tante fu=
it paupꝛtatis ꝙ patrimoniũ ei⁹ ad impenſas
exequiaꝝ defecit. De cathone vticenſi fert̃ ꝙ

floꝛuit tanta rigiditate: vt vicia hoĩm rigide
expugnaret ⁊ ꝯdemnaret ꝓut refert Boeti⁹.
li. i. de ꝯſolatõe. et Saluſtius in catilinario.
Quid dicemus de iuſticia bruti: de ꝯſtantia
mucij: de ꝯtinẽtia ſcipionis: de fidelitate mar
cij reguli: et de magnanimitate pauli emilij.
ac reliquis virtutibꝫ quibꝫ floꝛuerũt antiqui
romani vtiq̄ꝫ ſine charitate tales virtutes cõ
plectebant̃. Sꝫ ꝯtrariũ ꝓbari p̄t: qm̃ Aug⁹.
in glo. ad romanos ait. illud qđ notat̃. xxviij
q. i. c. oẽs. §. ex his. vbi deeſt agnitio eterne et
incõmutabilis veritatis. Falſa virtus eſt etiã
in optimis moꝛibꝫ: et loquit̃ de cognitõe nõ
ſolũ intellectiua: ſꝫ affectiua q̃ iuncta eſt cha=
ritati. Rñdet ergo ſcũs tho. p̄a ſe. q. xxiiij. et
pꝛima ſe. q. lxviij. Q virtutes moꝛales ꝓut
ſunt opꝛatiue boni in oꝛdine quantũ ad fineꝫ
qui nõ excedit facultatẽ naturalẽ hoĩs pñt ꝑ
opꝛa hũana acquiri: et ſic acquiſite ſine chari
tate eſſe pñt: et ſic fuerũt in multis gentibus.
Scđm aũt ꝙ virtutes ſunt opꝛatiue boni in
oꝛdine ad vltimũ finẽ ſupernaturalẽ: ſic ꝑfecte
et vere hñt rõnem virtutis: et non pñt huma
nis actibꝫ acquiri ſed a deo infunduntur. Et
hmõi virtutes moꝛales: ſine charitate eſſe nõ
pñt. Quare ſole virtutes infuſe ſunt ꝑfecte et
ſimpliciter dicende virtutes: qꝛ bene oꝛdinãt
hoĩem ad finẽ vltimũ ſimpliciter. Alie vero
virtutes acquiſite ſunt ſcđm quid virtutes nõ
aũt ſimpliciter qꝛ oꝛdinant hoĩem ad aliquẽ
bonũ finẽ ꝑticularẽ non oꝛdinatũ ad bonuꝫ
vniuerſale. ¶ Tercia ꝯditio virtutũ btĩ luce
dicitur firmitatis. Nam firmiter in illis ꝑſe
uerauit: qđ nõ multi faciũt. Inquit enĩ Hie
ronymus ad lucianũ heremitã. Cepiſſe mul
toꝛum eſt: ad calcẽ v̄o ꝑueniſſe paucoꝝ. Be=
atus vero lucas in via et in lege dñi ꝓficiẽs
iuit de virtute in virtutẽ. Et vt ſupꝛius dictũ
eſt. lxxiiij. annũ etatis agens quieuit in pace.
Sed hic dubitant nõnulli de numero anno
rum beati luce: qm̃ Hiero. in ꝓlogo in acti=
bus aploꝝ aliter dicit: videlicet. Q. lxxxiiij.
annos etatis agens in bithinia de ſeculo no
ſcitur emigraſſe. Mirũ ergo ꝙ Hiero. ibi di
xerit ꝙ. lxxiiij. annoꝝ. hic ꝙ. lxxxiiij. ſpiritũ
deo dederit. Ad quod reſpondent quidaꝫ. ꝙ
Hiero. in ꝓlogo in actus apoſtoloꝝ ꝯputat
omnes annos ſue etatis. In ꝓlogo vero in
lucam computat annos ſue ꝯuerſionis ad fi
dem catholicam: ſed hoc non videtur veriſi=
mile: qm̃ ante conuerſionem fuit arte medi=
cus: et puer. x. annoꝝ nõ poteſt illã artẽ ſcire
neq̄ꝫ exercere: qđ tñ opoꝛteret dicere ſcđm iſtos
et ꝓpterea vt inquit Nicolaus de lira. Alij aſ
ſeruerũt ⁊ melius ꝙ varietas illa annoꝝ non

fuit ex obliuione vel ignauia hieronymi. ſed potius vicio ⁊ defectu ſcriptoꝝ. Igit̃ aut. lxxiiij. aut. lxxxiiij. annoꝝ erat dum quieuit in pace. Sepultus aũt fuit in bithinia. De bithinia refert ſic Iſido. li. xiiij. ethi. Bithinia ex ponti exordio ad partẽ ſolis orientis aduerſa tracie iacet: multꝫ antea noibꝫ appellata Nam prius bebricia dicta: deinde migdoma mox a bithino rege bithinia nũcupata. Ipſa eſt ⁊ maior frigia Nicomedia vrbs in ea eſt: vbi hãnibal fugiẽs veneni hauſtu aiam exſpirauit. hec Iſidorus. Tꝑe vero ↄſtantini oſſa bti Luce in ↄſtãtinopolim ſunt trãſlata deinde vt fertur in italiã deducta: ⁊ padue in eccleſia ſcẽ iuſtine collocata: brachiũ ꝟo eius oſtenditur in ſcã maria maiore in vrbe.

¶ Quantũ ꝓfuit eccleſie dei btũs lucas ſcribendo euangeliũ ad quod induxerunt eum voluntas diuina vtilitas eccleſie et falſitas hereticorum. ¶ Capitulum. iij.

Terciũ myſteriũ a nobis ↄtemplanduꝫ de beato luca dicit̃ vtilitatis: vberrimũ quippe fructũ attulit eccleſie dei nõ ſolũ ꝑdicatione ſua qua multos ꝑplos attraxit ad criſtum ſꝫ euangelij deſcriptõe. De quo ita ſcripſit Paulus. ij. ad Corinth. viij. ca. Cuius laus eſt in euangelio ꝑ oẽs eccĩas: qđ licꝫ aliqui exponant de beato barnaba vt dicit Nico. de lira. qui fuit comes ꝑegrinatõnis aplĩ cuius laus eſt in euangelio ab eo ꝑdicato tñ cõmuniter verbũ illud de ſancto luca alij aſſerunt intelligendũ: cuius laus eſt in euangelio ab eo deſcripto: ad illud vero ſcribenduꝫ tria induxere eum.

¶ Primum dei voluntas.
¶ Secundum eccleſie vtilitas.
¶ Tercium hereticoꝝ falſitas.

¶ Primuꝫ fuit volũtas dei ⁊ inſtigatio ſpũs ſancti. Vñ Hiero. in ꝓlogo ait. Cũ iam ſcripta eſſent euangelia ꝑ mattheũ quippe in iudea: ꝑ marcũ in italia: ſcõ inſtigante ſpũ Lucas in achaye ꝑtibꝫ ſcripſit euangeliũ: vñ eñi inquit Aug᷒. voluit dñs duos teſtes habere de viſis ſcꝫ mattheũ et iohannẽ. Et duos de auditis ſcꝫ marcũ ⁊ lucã. Et qm̃ teſtimoniũ qđ eſt de viſis firmius eſt et certius ꝗ̃ illud qđ eſt de auditis: ideo duo euangelia q̃ ſunt de viſis ponunt̃ extrema: et alia duo q̃ ſunt de auditis ponuntur media: vt hec media tãꝗ̃ infirmiora ab illis extremis que ſunt certiora hinc inde fulciantur ⁊ roborent̃. Necꝫ ꝓpterea inualidũ eſt marci et luce teſtimoniũ qꝛ audita nõ viſa referũt: cum illi a quibꝫ audierunt fuerint qui cũ xp̃o cõuerſati fuerant et veritatis defenſores falſa nequaꝗ̃ dicere potuiſſent Et hoc eſt ꝙ lucas ait in prologo ſui euangelij. ſicut tradiderunt nobis qui ab initio ipſi viderũt ⁊ miniſtri fuerũt ſermonis Credit̃ inſuꝑ abſꝗ dubio ꝙ btũs lucas de multis a virgine virginũ inſtructus fuit. nã ipſa ↄſeruabat oĩa ↄferens in corde ſuo: vt illa poſtmodum ſcriptoribꝫ reſeraret. vñ glo. ibidem ait. Oĩa que de dño vel a dño facta vl' dicta cognouit in memoriam recondebat vt cũ tꝑs ꝑdicande vel ſcribende incarnationis aduenijſſet ſufficiẽter vniuerſa ꝑut eſſent geſta poſſet explicare querentibꝫ. Et Bernardus aſſignans rõnem quare angelus annũciauit beate virgini ↄceptũ eliſabeth inquit. ideo ↄceptus eliſabeth nunciat̃ marie: vt dũ nũc ſaluatoris nunc ꝑcurſoris edocet̃ aduẽtus reꝝ tꝑs et ordinẽ tenens ipſa poſtmoduꝫ melius ſcriptoribꝫ ꝑdicatoribꝫ euangelij reſeret veritateꝫ que plene de omnibꝫ a principio celitus fuit inſtructa myſterijs. Credit̃ igitur ꝙ euangeliſte eam de multis interrogabant ⁊ ipſa eos certificabat. Et ꝑcipue tenetur de beato luca ꝙ ad eam tanꝗ̃ ad arcã teſtamenti recurrit: et ab ea didicit multa que ipſi virgini ſoli ↄſtabãt. Sicut myſteria annunciatõnis natiuitatis ⁊ hmõi de quibꝫ lucas ſolus tractat. ¶ Scõm qđ induxit beatum lucam ad ſcribendũ euangeliũ fuit vtilitas eccleſie. Nam licet mattheus et marcus vera ſcripſiſſent tñ aliqua de xp̃o omiſerant: quoꝝ noticia eſt valde vtilis: immo neceſſaria: ſicut agnoſcere xp̃i ↄceptionẽ natiuitatẽ cum laudibꝫ et ingenti lumine ab angelo annunciatã ⁊ hmõi que ꝑ lucam fuerũt ſuppleta vt ſic quattuor euangeliſte in deſcribẽdo veritatẽ euangelij in multis ↄcordarẽt in nullo diſcordarent: et tñ ſinguli aliqua ꝓpria dicerent. ¶ Terciũ quod induxit beatũ lucam ad ſcribendũ euangeliũ fuit hereticoꝝ falſitas vt eñi refert Nicolaus de lira. Quidam pſeudo euangeliſte ſub noĩe diſcipuloꝝ xp̃i vtpote thome ⁊ matthie ſcripſerunt euangelia inſerentes hereſes vt ſub noĩe diſcipuloꝝ chriſti facilius ſeducerẽt ſimplices quoꝝ falſitas ex deſcriptõe euangelij luce deprehenditur: ſicut ꝑ alia euangelia a mattheo marco et iohanne deſcripta. Et vt Hiero. aſſerit in ꝓlogo in Actus aploꝝ. poſtꝗ̃ Lucas in achaye ꝑtibꝫ euangeliũ ſcribens grecis fidelibus incarnationẽ dñi fideli narratõne oſtẽdit eundẽꝗ ex ſtirpe dauid deſcendiſſe monſtrauit ſibi non immerito ſcribendoꝝ aploꝝ actuũ poteſtas ⁊ myſteriuꝫ datur. In ꝓlogo ad hoc in epl'a ad hebreos Hiero. lucam cõmendat de illius traductione. ait enim hanc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

epiſtolam fertur apl's ad hebreos ꝯſcriptam
hebraica lingua miſiſſe. Cuius ſenſum et or
dinē retinēs lucas euangeliſta poſt exceſſum
beati pauli apl'i greco ſermone ꝯpoſuit. Tā-
dem Hiero. ad paulinū lucā ita extollit. act⁹
inquit apl'oꝝ nudā quidē videret̄ ſonare hi-
ſtoriam et naſcentis eccleſie infantiā texere.
Sȝ ſi nouerimus ſcriptorē eoꝝ lucā eſſe me
dicū: cuius laus eſt in euangelio animaduer
timus pariter oīa verba illius aīe languentis
eſſe medicinā. Et in ꝓlogo Actuū apl'oꝝ ita
Hiero. ſequit̄. lucam ita diuina ſubſecuta eſt
grā vt non ſolū corporibꝫ ſed etiā aīabꝫ eius
ꝓficeret medicina. Salutat ergo lucas fide
les et credentes in xp̄m. i. eternā illis oīb⁹
ſalutē exoptat quos inſtruit et monet doctri-
na et exēplo euangelio ſcripto vt dn̄m ieſum
verbis ⁊ factis ꝯfiteant̄: qui a mortuis reſur-
gens videntibꝫ poſt diſcipulis aſcendit in ce-
lum vbi cū ſuis angelis ſcīs ac beatiſſimo lu
ca viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Sermo quinquageſimuſquartus de bea
to Laurentio martyre qui ꝓbatus a deo tri
plici igne inuentus eſt ſine iniquitate.

IGne me exami-
naſti ⁊ nō eſt inuenta in me iniqui-
tas. Scribunt̄ hec verba. ps. xvi.
Satis ſuperq; pia eſt paſſio beati Laurentij
que ab eccleſia cū grandi veneratōe celebrat̄:
nam inter martyres facit ipm ſingularē in ie
iunio q: in vigilia eius ſtatuit ieiunandū: in
officio adhuc ipm honorat dum p octauam
de ipo laurentio: ſicut ⁊ de ſtephano ſinguliſ
canonicis horis eius memoriā facit feſtūq;
illius ſolenniter obſeruandū ac ſanctifican-
dum cunctis fidelibꝫ ſub p̄cepto iubet. Pro-
pterea in matutinis legitur ſermo venuſtiſſi-
mus beati Auguſtini qui ait. Cum oēs bea
tos martyres quos nobis tradidit antiqui-
tas honorificentia digna veneremur: p̄cipue
tn̄ beatū laurentiū martirē debemus tota de
uotione ſuſcipe. hec ille. Merito itaq; hodi-
erna die huius martyris laudibꝫ eſt incum-
bendū: vt ſic valeant efficacius ad illius re-
uerentiam corda fideliū inflāmari. Quapro
pter de ipo verba facturi de illius examinati
one ⁊ ꝓbatōe facta p ignē dicemus. nam in-
troducitur quaſi ad deū loquens laurentius
glorioſus in verbis p̄miſſis in themate in q̄-
bus triplicē ignē ꝓbatōis ⁊ examinatōis ſue
diſtinguemus oſtendentes ꝙ non fuit in illo
inuenta iniq̄tas qui ſe totū ardentiſſime ob-
tulit ſaluatori nr̄o ieſu xp̄o. patiens quecūq;
dura ⁊ ſeuiſſima illata ſibi ſupplicia.

Primus ignis dicitur diuine dilectōis.
Scd̄s ignis ꝓximalis miſeratōis
Tercius ignis tyrannice ꝑſecutōnis.
Qualiter btūs laurentius examinatus fu
it igne diuini amoris: et de ꝑfectōe diuine di-
lectōnis ⁊ magnitudine illius p̄cepti: atq; de
inductiuis ad amorē dei. Capitulum. i.

PRimus ignis in quo examinatus eſt et
ꝓbatus inuentus eſt abſq; defectu iniq
tatis btūs laurentius dicit̄ diuine dilectōis:
amor enī dei ignis eſt de q̄ dicebat xp̄s. Lu-
ce. xij. c. Ignē veni mittere in terrā: et quid vo
lo niſi vt ardeat. Et de iſto myſtice dixit de-
us Leuit̄. vi. c. Ignis in altari meo ſp ardē-
bit: hic ignis amor dei intelligit̄: qui iugiter
ardere debet in altari. i. in aīa: que aīa alta eſt
eo ꝙ ad imaginē ⁊ dei ſimilitudinem creata.
Altare quippe quaſi alta res interp̄tatur: duȝ
ergo ignis diuini amoris in aīa eſt ſuccenſus
facit tp̄alia cūcta ꝯtēnere ⁊ deū ſummū bonū
diligere ſup oīa vitāq; p̄ntem omni ꝑiculo
mortis libenter exponere: ſic factuȝ legimus
in beato laurentio vt videbit̄ in ſequentibꝫ
qui nec tormenta timuit nec mortē acerbiſſi-
mā horruit: de quo ſic inquit Ambro. in ſer-
mone huius diei. fortiſſimū martyrē ſeuiſſi-
ma ꝑſecutoris flāma ſupare nō potuit q: lon
ge ardentius veritatis radijs mens eius accē
ſa feruebat. Sȝ hoc loco cū loquamur de di
lectione dei tria erūt dubia ſoluenda.
Primū vtrū poſſit aliqua creatura deū perfē
cte et totaliter diligere.
Scd̄m quare preceptū de dilectōne dei dici
tur primū et maximū.
Terciū que ſunt illa que incitant nos vt dili
gamus ſup omnia deum.
Ad primū dubiū rn̄det tho. ſa. ſe. q. xxiiij
ꝙ ꝑfectio dilectōnis p̄t dupliciter intelligi.
Uno modo ex p̄te diligibilis: alio modo ex
p̄te diligentis. Ex parte diligibilis ꝑfecta eſt
dilectio: cū aliquid diligitur quantū diligi-
bile eſt: deus aūt tantū diligibilis eſt quantū
eſt bonus: bonitas aūt eius eſt infinita vn̄ in-
finite diligibilis eſt: nulla aūt creatura p̄t eū
diligere infinite cū quelibet virtus creata ſit
finita. vn̄ p hunc modū nulla creatura p̄t de-
um ꝑfecte ⁊ totaliter diligere. Scd̄o ꝑfectio
dilectōnis p̄t ꝯſiderari ex p̄te diligentis: et ſic
dicitur eſſe ꝑfecta qn̄ aliquis ſcḋm totuȝ ſuum
poſſe diligit: qd̄ quidē ꝯtingit in dilectōe dei
tripliciter. Uno modo ſic ꝙ totum cor hōis
actualiter ſemꝑ feratur in deū. et hec eſt perfē
ctio dilectōis prime que non eſt poſſibilis in
hac vita in qua impoſſibile eſt ꝓpter humane
ꝯditōnis infirmitatē ſp actu cogitare de deo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf